WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-KNPS.431.8.3.2017.MB

S P R A W O Z D A N I E

kontroli w trybie uproszczonym Ośrodka Pomocy Społecznej

Nazwa i adres kontrolowanej jednostki: Ośrodek Pomocy Społecznej, 57-213 Stoszowice 92.
Imię i nazwisko kierownika jednostki: Bożena Szabłowska
Termin przeprowadzenia kontroli: 21.02.2017 r.

Zespół kontrolny w składzie:

Marta Bożek – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, przewodniczący zespołu, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr ZP-KNPS.0030-111/2017 z dnia 14 lutego 2017 r.,

Małgorzata Siłka – inspektor wojewódzki w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, kontroler, działający zgodnie z upoważnieniem Wojewody Dolnośląskiego Nr ZP-KNPS.0030/112/2017 z dnia 14 lutego 2017 r.

Prawna podstawa kontroli:

1. art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 ze zm.),
2. art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092),
3. art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.),
4. art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.),

5. Zarządzenie Nr 39 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przeprowadzenia kontroli w trybie uproszczonym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Stoszowicach.

Zakres kontroli:

a) przedmiot kontroli:

Ocena prawidłowości stosowania przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci przy ustalaniu prawa do świadczeń na wniosek Pani [redacted], jako zadań z zakresu administracji rządowej, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.) oraz ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.).

b) okres objęty kontrolą:

- realizacja zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych - od 1.11.2015 r. do 21.02.2017 r.,
- realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – od 1.04.2016 r. do 21.02.2017 r.

Ilekroć poniżej jest mowa o:

1. ustawie o świadczeniach rodzinnych – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1518 ze zm.),
2. rozporządzeniu z dnia 3 stycznia 2013 r. – należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2013 r., poz. 3),
3. rozporządzeniu z dnia 7 sierpnia 2015 r. – należy przez to rozumieć rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r., poz. 1238) – w treści obowiązującej od 11.09.2015 r.,

4. ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2016 r., poz. 195 ze zm.),
5. k.p.a. – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm.),

Informacje ogólne:

Prowadzeniem postępowania podlegającego kontroli zajmowały się następujące osoby:

1. Pani Jadwiga Komisarz – Rzepka – inspektor do spraw świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, w zakresie zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych,
2. Pani Cecylia Dalmata – główny księgowy, w zakresie zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

Wójt Gminy wydał następujące upoważnienia w powyższym zakresie:

1. Zarządzeniem Nr 26/2008 z dnia 1 kwietnia 2008 r. na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591 ze zm.) w związku z art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228 poz. 2255 ze zm.) upoważnił Panią Bożenę Szabłowską – kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do prowadzenia postępowania oraz wydawania decyzji administracyjnych w zakresie świadczeń rodzinnych.
2. Pismem Nr OR.0113-16/09 z dnia 25 czerwca 2009 r. na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 ze zm.) upoważnił Panią Jadwigę Komisarz – Rzepkę – inspektora do spraw świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji, podczas nieobecności Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach.
3. Zarządzeniem Nr 20/2016 z dnia 14 marca 2016 r. - ze zmianami, na podstawie art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 195) upoważnił Panią Bożenę Szabłowską – kierownika Ośrodka, Panią Cecylię Dalmatę – głównego księgowego oraz Panią Jadwigę Komisarz – Rzepka – inspektora

do spraw świadczeń rodzinnych oraz funduszu alimentacyjnego do prowadzenia postępowań w sprawach świadczenia wychowawczego, a także do wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

Kontrolę odnotowano w książce kontroli jednostki pod numerem 14.

Podczas kontroli dokumenty udostępniała i udzielała wyjaśnień:

1. Pani Bożena Szabłowska – Kierownik Ośrodka.

Wojewoda Dolnośląski ocenił **pozytywnie** działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach w zakresie prowadzonego postępowania w sprawie Pani [redacted].

Ustalenia kontroli:

Pani [redacted] złożyła w Ośrodku Pomocy Społecznej w Stoszowicach w dniu 21.10.2015 r. wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego na okres zasiłkowy 2015/2016 na dwoje dzieci: [redacted] oraz [redacted]

Do dnia kontroli nie wpłynął wniosek o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych na okres zasiłkowy 2016/2017.

Kierownik Ośrodka wyjaśnił:

„Pani [redacted] została ustnie poinformowana o terminie złożenia wniosku na kolejny okres zasiłkowy tj. 2016/2017 w momencie odbioru decyzji za okres zasiłkowy 2015/2016. Ponadto informacje o terminach składania wniosków są opublikowane na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej".

(dowód: akta kontroli, str. 17, 21, 23)

Wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na ww. dzieci złożyła w dniu 4.04.2016 r. W składzie rodziny, oprócz małoletnich dzieci, wykazała małżonka, [redacted]

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że wnioski wypełnione były w sposób prawidłowy. Widniał na nich stempel opatrzony datą wpływu, podpisem osoby przyjmującej oraz nadanym kolejnym numerem wniosku. Do wniosków Strona dołączała zaświadczenia i oświadczenia stwierdzające wysokość uzyskanych dochodów, skrócone odpisy aktów urodzenia

dzieci oraz dokumenty stwierdzające tożsamość małżonków. W związku z utratą dochodu przez Panią [redacted] z tytułu zatrudnienia oraz uzyskaniem dochodu z tytułu nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych w aktach znajdowały się dokumenty potwierdzające datę i kwotę dochodu utraconego oraz datę i kwotę dochodu uzyskanego.

Oświadczenia składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań. Zawierały klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy/świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia". W imieniu małżonków składane były przez Panią [redacted]. Pan [redacted] nie podpisywał się pod ich treścią. Należy zaznaczyć, że jest to nieprawidłowy tok postępowania, gdyż zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 5 lit b, c, d rozporządzenia z dnia 3 stycznia 2013 r. (w treści obowiązującej w dniu wydawania decyzji administracyjnej), do wniosku o zasiłek rodzinny należy dołączyć odpowiednio oświadczenia członków rodziny (...). W związku z powyższym w dokumentacji powinny znajdować się oświadczenia podpisane przez każdego pełnoletniego członka rodziny.

Po dokonaniu analizy zgromadzonej dokumentacji stwierdzono, że dochód rodziny w przeliczeniu na osobę ustalony został w sposób prawidłowy. Rodzina spełniała przesłanki do udzielenia pomocy w formie zasiłków rodzinnych oraz świadczenia wychowawczego.

W związku z powyższym:

1. Decyzją Nr 000124/ZR/2015 z dnia 13.11.2015 r. przyznano Stronie świadczenie w formie:
   - zasiłku rodzinnego na dziecko do 5 lat w kwocie 89,00 zł miesięcznie na okres od 1.11.2015 r. – 31.10.2016 r. na syna [redacted].,
   - zasiłek rodzinny na dziecko w wieku 5-18 lat, w kwocie 118,00 zł miesięcznie na okres od 1.11.2015 r. – 31.10.2016 r. na córkę [redacted].
2. Decyzją Nr 000182//04/2016 z dnia 25.04.2016 r. przyznano Stronie świadczenie w formie:
   – świadczenia wychowawczego, w kwocie 500,00 zł, na okres od 1.04.2016 r. do 30.09.2017 r. na syna [redacted],
   - świadczenie wychowawcze, w kwocie 500,00 zł na okres od 1.04.2016 r. do 30.09.2017 r. na córkę [redacted].

W skontrolowanych decyzjach wysokość kwot przyznanych świadczeń była zgodna z kwotami zasiłków określonymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Decyzje administracyjne wydawane były terminowo, a sposób ich doręczenia był zgodny z art. 39 i 46 k.p.a. Ponadto w sposób

prawidłowy wykazywano w nich elementy wyszczególnione w art. 107 § 1 k.p.a. Od treści wydanych decyzji Strona nie wniosła odwołania do organu II instancji. Wypłata świadczeń realizowana była terminowo do końca czerwca 2016 r.

Dnia 4.07.2016 r. Pani [redacted] poinformowała Ośrodek o zmianie sytuacji dochodowej rodziny polegającej na podjęciu zatrudnienia za granicą RP małżonka [redacted] Zwróciła się jednocześnie z prośbą o *„wstrzymanie decyzji odnośnie świadczeń rodzinnych oraz świadczeń 500+, ponieważ mąż wyjechał za granicę"*. Ośrodek, zgodnie z wnioskiem Strony, wstrzymał wypłatę świadczeń od lipca. O fakcie tym w sposób ustny poinformował Zainteresowaną.

(dowód: akta kontroli, str. 25, 27)

Jednocześnie przekazał informację o dalszej procedurze prowadzonego postępowania tj. konieczności wystąpienia do samorządu województwa z wnioskiem o ustalenie, czy w danej sprawie stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Przekazał wówczas zainteresowanej odpowiedni druk, *zaświadczenia pracodawcy*, na podstawie, którego potwierdzana jest aktualna sytuacja zawodowa rodzica zatrudnionego/zamieszkałego za granicą RP, zgodnie z ustaleniami Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu. Pouczył jednocześnie, iż zaświadczenie jest niezbędnym dokumentem w celu ustalenia przez marszałka województwa, czy w danej sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

(dowód akta kontroli, str. 35, 37)

W dniu 29.08.2016 r. Pani [redacted] dostarczyła do Ośrodka wymagane zaświadczenie.

(dowód: akta kontroli, str. 39)

Po otrzymaniu ww. dokumentu Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach niezwłocznie Postanowieniem Nr OPS/K/ŚR/3/2016 z dnia 29.08.2016 r. oraz Postanowieniem Nr OPS 405/ŚW/2016 z dnia 30.08.2016 r. przekazał do Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu dokumentację dotyczącą świadczeń rodzinnych oraz świadczeń wychowawczych w celu ustalenia czy w sprawach stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Następnie, zgodnie z przepisami prawa, oczekiwał na odpowiedź DOPS.

Wobec tak prowadzonego postępowania uznać należy, że Ośrodek poczynił wszelkie starania, aby prowadzone przez niego czynności w przedmiotowych sprawach były terminowe.

Na bieżąco informował Stronę o podejmowanych działaniach i obowiązującej procedurze. W sposób należyty wykonywał zadania leżące w jego kompetencji. Nie stwierdzono przewlekłości i opieszałości organu.

Niezależnie od powyższego podkreślić należy, że organ właściwy gminy przekazując do marszałka województwa wniosek o ustalenie prawa do świadczeń lub zwracając się do marszałka województwa o ustalenie, czy po przyznaniu świadczeń, w przypadku konkretnej rodziny, mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, powinny posiłkować się wyjaśnieniami Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącymi procedury postępowania między gminą a marszałkiem województwa w sprawach świadczeń w kontekście przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (zamieszczonymi na stronie internetowej pod adresem: http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/swiadczenia-rodzinne/komunikaty-dotyczace-swiadczen-rodzinnych/procedura-postepowania-miedzy-gmina-a-marszalkiem-wojewodztwa-w-sprawach-swiadczen-rodzinnych-w-kontekscie-przepisow-o-koordynacji-systemow-zabezpieczenia-spolecznego-w-ue/).

Dodatkowo w celu ułatwienia współpracy między marszałkiem województwa, organem właściwym oraz wnioskodawcą zasadne jest odbieranie od zainteresowanych wypełnionych druków zaświadczeń, przekazanych do Ośrodka pismem Nr DOPS/DSR//MTP/062/25/2015 z dnia 24.09.2015 r. Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu.

Należy podkreślić, że gminne organy właściwe powinny dołożyć wszelkich starań, aby marszałek województwa otrzymał wszystkie informacje, które są mu niezbędne do ustalenia, czy w danej sprawie zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego. Przed skierowaniem sprawy do samorządu województwa, organ właściwy, w miarę możliwości, powinien przeprowadzić czynności zmierzające do ustalenia miejsca pobytu członka rodziny wnioskodawcy za granicą i charakter jego pobytu. Obowiązek taki wynika z zasad ogólnych postępowania administracyjnego, tj. z wyrażonej w art. 12 k.p.a. zasady szybkości postępowania, która nakazuje jak najszybsze przeprowadzenie postępowania, a także, z wynikającej z art. 7 k.p.a. zasady uwzględnienia interesu społecznego oraz słusznego interesu strony. W celu realizacji ww. zasad, organ właściwy powinien, w miarę możliwości, dążyć do jak najszybszego rozstrzygnięcia sprawy poprzez wydanie decyzji administracyjnej przez uprawniony organ w możliwie najkrótszym terminie. Ponadto ustalenie wszelkich okoliczności faktycznych

mogących przyczynić się do jak najszybszego wyjaśnienia sprawy na szczeblu jak najbliższym obywatelowi, czyli w gminie jego zamieszkania leży zarówno w interesie społecznym, jak i słusznym interesie strony. W związku z powyższym, organ właściwy podejmując działania w trybie art. 23 ust. 1 i 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz art. 16 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci powinien, na podstawie złożonych przez stronę dokumentów lub zaświadczeń albo oświadczeń strony, ustalić i przekazać marszałkowi województwa następujące informacje:

a) adres zamieszkania wnioskodawcy lub członka jego rodziny przebywającego poza granicami RP na terytorium państwa objętego koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego,
b) określenie charakteru oraz celu przebywania wnioskodawcy lub członka jego rodziny poza granicami RP na terenie państwa objętego koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego, w szczególności czy jest to związane z podjęciem legalnej działalności zarobkowej, pobieraniem świadczeń emerytalno-rentowych lub podjęciem przez jednego z rodziców studiów,
c) w przypadku przebywania związanego z podjęciem pracy najemnej ustalenie adresu i nazwy pracodawcy (lub miejsca prowadzenia działalności gospodarczej) na terenie państwa objętego koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego,
d) sytuację zawodową rodzica zamieszkującego wraz z dziećmi w Polsce,
e) zaświadczenie przekazane przez Dolnośląski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu pismem Nr DOPS/DSR//MTP/06/25/2015 z dnia 29.09.2015 r.

Ekonomika postępowania i słuszny interes strony uzasadniają konieczność dokonania przez organ właściwy wstępnej weryfikacji wniosku pod względem formalnym, który będzie przekazany do marszałka województwa. W przypadku stwierdzenia błędów we wniosku, organ właściwy powinien podjąć działania zmierzające do ich usunięcia i przekazania kompletnego, prawidłowo wypełnionego wniosku.

Sprawozdanie sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoszowicach.

Pouczenie:

Zgodnie z treścią art. 52 ust. 5 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2011 r., Nr 185, poz. 1092) kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania sprawozdania ma prawo przedstawić do niego stanowisko; nie wstrzymuje to realizacji ustaleń kontroli.

Data i miejsce sporządzenia sprawozdania: Wrocław, 28 lutego 2017 r.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Ławitta

ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU

Zdrowia i Polityki Społecznej

(podpis kierownika jednostki kontrolującej